

Bij Kabinetsmissive van 23 februari 2017, no.2017000337, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Minister van Veiligheid en Justitie, bij de Afdeling advisering van de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt het voorstel van wet tot wijziging van de Wet op het notarisambt in verband met het inrichten van een fonds voor niet-verhaalbare noodzakelijke kosten voor de continuïteit en kwaliteit van protocollen en voor de vergoeding van de kosten voor toezicht en tuchtrechtspraak alsmede de samenvoeging van de Commissie van deskundigen en de Commissie toegang notariaat, met memorie van toelichting.

Het voorstel voorziet (onder meer) in een wettelijke grondslag voor de inrichting van een fonds waaruit ten laste van de beroepsgroep door de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) kosten voor overname van zogenoemde 'zwevende protocollen', (niet-verhaalbare) tekorten op de derdenrekening en de door de KNB verschuldigde kosten voor toezicht en tuchtrecht kunnen worden vergoed.

De Afdeling advisering van de Raad van State adviseert het voorstel aan de Tweede Kamer te zenden, maar acht aanpassing van het voorstel op twee punten aangewezen. Zij adviseert de bevoegdheid van de KNB om een bijdrage te heffen ter vulling van het fonds nader wettelijk te begrenzen. Daarnaast adviseert zij het beheer van de middelen ter dekking van de kosten voor toezicht en tuchtrecht aan de Staat niet in het garantiefonds onder te brengen maar daarvoor de in de Wet doorberekening kosten toezicht en tuchtrecht juridische beroepen getroffen voorziening te handhaven.

1. Inleiding

Indien incidenteel notarissen uit hun ambt worden ontslagen als gevolg van problemen van al dan niet financiële aard, kan het protocol verwaarloosd zijn, en kan ook het saldo van de voor notarissen verplichte derdenrekening niet voldoende zijn om aan de verplichtingen jegens derden te voldoen. Het voorstel voorziet in een wettelijke grondslag voor inrichting van een fonds waaruit de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) in ieder geval de kosten vergoedt die een waarnemer of opvolgend notaris moet maken om het protocol op orde te brengen en de derdenrekening aan te vullen.¹ Ter financiering van het fonds kan de KNB een bijdrage aan haar leden opleggen. De KNB stelt een reglement op met de werkwijze van het fonds en de voorwaarden waaronder uitkeringen uit het fonds plaatsvinden. Daarnaast kan de KNB het beheer van de middelen ter dekking van de vergoeding van de kosten van het toezicht en tuchtrecht aan de Staat in het garantiefonds onderbrengen.²

2. Garantiefonds

Op grond van het huidige artikel 87 Wet op notarisambt (Wna) kan de KNB jaarlijks bijdragen heffen ter dekking van de kosten die de KNB maakt als gevolg van de haar bij wet opgedragen taken. De algemene ledenvergadering stelt de hoogte van deze

¹ Het voorgestelde artikel 88a Wet op het Notarisambt (Wna).

² Het voorgestelde artikel 87, tweede lid, Wna.

bijdragen voor het boekjaar vast. Het wetsvoorstel bepaalt dat de KNB haar leden een bijdrage kan opleggen ter financiering van het fonds, zonder dat de leden daarop invloed kunnen uitoefenen. Uit dit fonds worden 'in ieder geval' de kosten vergoed die in redelijkheid niet voor rekening van de opvolger of waarnemer van een ontslagen notaris behoren te komen. Het voorstel geeft de KNB daarmee een grote discretionaire bevoegdheid om bijdragen op te leggen aan haar leden en voorts om te bepalen onder welke voorwaarden een bedrag uit het fonds tot uitkering dient te komen. De wettekst zelf, noch de toelichting gaan in op vraag welke maatstaf voor de vaststelling van de bijdrage zal worden gehanteerd, wat de omvang van het fonds zou moeten zijn, onder welke voorwaarden een uitkering uit het fonds precies mogelijk is en wat er met de gelden in het fonds gebeurt indien daarin vermogen wordt opgebouwd.

De Afdeling merkt op dat, gelet op het feit dat de KNB de bevoegdheid krijgt om een bijdrage te heffen bij haar leden en deze te beheren zonder dat de leden daarop invloed kunnen uitoefenen, deze bevoegdheid, vanuit het oogpunt van rechtszekerheid, preciezer wettelijk dient te worden begrensd dan thans wordt voorgesteld. Dat het wetsvoorstel voorschrijft dat de KNB een reglement opstelt met betrekking tot de werkwijze van het fonds en de voorwaarden waaronder uitkeringen uit het fonds plaatsvinden, acht de Afdeling onvoldoende. De maatstaf voor de vaststelling van de bijdrage en de voorwaarden waaronder het fonds tot uitkering mag overgaan, zouden in ieder geval in het voorstel regeling moeten vinden.

De Afdeling adviseert het voorstel overeenkomstig het voorgaande aan te vullen.

3. Kosten toezicht en tuchtrecht

De Wet doorberekening kosten toezicht en tuchtrecht juridische beroepen is op 6 december 2016 door de Eerste Kamer aanvaard.³ Deze wet bevat de verplichting voor de KNB om de kosten voor het toezicht en tuchtrecht aan de Staat te vergoeden en geeft de KNB tevens de verordenende bevoegdheid om regels te stellen over de doorberekening van deze kosten aan haar leden.⁴ De inwerkingtreding van de Wet doorberekening kosten toezicht en tuchtrecht juridische beroepen is uitgesteld tot 1 januari 2018.⁵ Het ligt in de bedoeling dat die wet tegelijk met het onderhavige voorstel in werking treedt, en dat de KNB de kosten voor het tuchtrecht en toezicht uit het fonds vergoedt.

De Afdeling wijst er op dat van de kosten die een opvolgend of waarnemend notaris moet maken om een verwaarloosd protocol op orde te brengen en/of de derdenrekening aan te vullen, onzeker is hoe hoog deze zijn en of deze kosten

³ Handelingen I 2016/17, nr. 10, punt 7.

⁴ Zie Stb. 2016, 500. Artikel 87 wordt als volgt gewijzigd:

1. Voor de huidige tekst wordt de aanduiding «1.» geplaatst.

2. In het eerste lid (nieuw) wordt na de eerste volzin ingevoegd: De kosten die samenhangen met de uitoefening van het bij of krachtens deze wet geregelde toezicht en de tuchtrechtspraak die ten laste komen van de Staat worden door de KNB vergoed aan de Staat. De KNB vergoedt eveneens de kosten die samenhangen met de uitoefening van de bij of krachtens deze wet geregelde tuchtrechtspraak en ten laste komen van de Staat.

3. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:

2. Bij verordening kunnen regels worden gesteld betreffende de doorberekening van de kosten die de KNB maakt in verband met de uitoefening van toezicht en tuchtrechtspraak aan haar leden.

⁵ Handelingen I 2016/17, nr. 9, item 5, blz. 10.

gemaakt zullen worden. Het ligt daarom voor de hand voor dergelijke onzekere risico's een garantiefonds in te richten, zoals het voorstel doet. De kosten voor toezicht en tuchtrecht op het notariaat zijn jaarlijks te betalen kosten, waarvan vast staat dat ze worden gemaakt. Deze kosten dienen daarom periodiek over de leden van de KNB te worden omgeslagen. Voldoening van deze kosten uit een garantiefonds, zoals thans wordt voorgesteld, is oneigenlijk nu een garantiefonds is bedoeld garant te staan voor de verwezenlijking van onzekere risico's. Daarvan is bij de kosten voor het toezicht en tuchtrecht op het notariaat geen sprake.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Afdeling het beheer van de middelen ter dekking van de kosten voor toezicht en tuchtrecht aan de Staat niet in het garantiefonds onder te brengen maar daarvoor de in de Wet doorberekening kosten toezicht en tuchtrecht juridische beroepen getroffen voorziening te handhaven.⁶

4. De Afdeling verwijst naar de bij dit advies behorende redactionele bijlage.

De Afdeling advisering van de Raad van State geeft U in overweging het voorstel van wet te zenden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, nadat met het vorenstaande rekening zal zijn gehouden.

De vice-president van de Raad van State,

⁶ Artikel 87, tweede lid, Wna, zoals opgenomen in Stb. 2016, 500. Zie voetnoot 4.

Redactionele bijlage bij het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State betreffende no.W03.17.0044/II

- In Artikel I, onderdeel I (voorgesteld artikel 88a, eerste lid) schrappen: “in ieder geval”.